

HAPPY NEW YEAR
2022

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ออมบุดส์แมน

OMBUDSMAN NEWSLETTER

จดหมายข่าว : ปีที่ 12 ฉบับที่ 94 ประจำเดือน มกราคม 2565

Editor's Talk

จดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดินปีที่ 12 ฉบับที่ 94 ประจำเดือนมกราคม 2565 ฉบับต้อนรับปีใหม่พุทธศักราช 2565 กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดินขอกล่าวสวัสดีปีใหม่แก่ทุกท่าน

ในปี 2565 นี้ นับเป็นนิมิตรหมายที่ดีสำหรับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ได้มีผู้ตรวจการแผ่นดินครบทั้ง 3 ท่าน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลังจากที่ในปี 2564 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้หมดวาระการดำรงตำแหน่งไป 2 ท่าน ปัจจุบันจึงมีผู้ตรวจการแผ่นดินครบทั้ง 3 ท่าน ซึ่งจดหมายข่าวได้นำสารอวยพรปีใหม่จากประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) และผู้ตรวจการแผ่นดินทั้ง 2 ท่าน รองศาสตราจารย์อิสสรีย์ หรรษาจรูญโรจน์ และนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ มอบแก่ประชาชนชาวไทยและผู้อ่านทุกท่าน

เนื้อหาภายในเล่ม คอลัมน์ Complaints Story เสนอผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียน กรณี ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราค่า จ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ พ.ศ. 2550 โดยเห็นว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ ต่อเมื่อมีอายุ 55 ปีบริบูรณ์ เท่านั้น ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องเรียนและผู้ประกันตน เนื่องจากเงินดังกล่าวเป็นเงินที่ นายจ้างและผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นลูกจ้างสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม จึงควรให้สิทธิผู้ประกันตนที่จะเรียกคืนได้ทันที หากผู้ประกันตน มีความประสงค์จะเรียกคืน พร้อมกันนี้ ได้นำสาระน่ารู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพที่ผู้ประกันตน จะได้รับ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาให้ทราบกัน ติดตามได้ในคอลัมน์ 108 - 1009 AROUND THE WORLD

นอกจากนี้ Ombudsman Interview ได้รับเกียรติจากนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้กรุณาให้เกียรติ สัมภาษณ์พิเศษเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ นโยบาย หลักการทำงานและขับเคลื่อนองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในอนาคต และคอลัมน์ Ombudsman Action ได้นำกิจกรรมความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับ มูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย เพื่อร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุน สร้างเครือข่ายและมีส่วนร่วมตามภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน และในคอลัมน์ Ombudsman Talk ขอนำเสนอกิจกรรมบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์ และภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินไทย ในระดับสากล ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของไทยได้มีส่วนผลักดันและให้ความคิดเห็นร่วมกับสหประชาชาติในการเป็นคณะทำงาน สหประชาชาติของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ติดตามได้ในคอลัมน์ International Ombudsman

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดิน ขออวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสำเร็จ ความเจริญ ประสบสิ่งที่ดี ๆ ตลอด ปี 2565 และตลอดไป

บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา	นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต, รศ. อิสสรีย์ หรรษาจรูญโรจน์, นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ
บรรณาธิการบริหาร	พันตำรวจโท กิรป กฤตธีรานนท์
บรรณาธิการ	นางสาวคมขวัญ กาญจนกฤษช
กองบรรณาธิการ	นางสาวสรลลธร มั่นชยานนท์, นางสาวพลอยไพลิน สารสิน นายวินัย วิริยะฐานะกุล, นายวัชรภรณ์ ไหญ่ยิ่ง นางสาวจุฑามาศ อ่ำสำโรง, นายพงษ์พัฒน์ เพรดิพริ้ง
ออกแบบศิลปกรรม	นายทศพล ทองธิราช
พิมพ์ที่	บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

สาร

อวยพรปีใหม่ 2565

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในวาระขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2565 กระผม นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ในฐานะประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ขออนุญาตได้ขอบพระคุณพี่น้องประชาชนทุกท่าน ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ที่ในรอบปีที่ผ่านมาได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นอย่างดี

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่ และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของพี่น้องประชาชน ขออนุญาตให้ความมั่นใจกับพี่น้องประชาชนว่า ปี 2565 จะเป็นอีกปีหนึ่งที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะทุ่มเทการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ จะเป็นปีแห่งการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชน

ในวาระขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2565 เวียนมาถึง กระผมขออนุญาตได้กราบอาราธนา คุณพระศรีรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย พลังภาพแห่งองค์พระสยามเทวาธิราชและพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้โปรดประทานพร อำนวยพรให้พี่น้องประชาชนทุกท่าน มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง ประสบแต่สิ่งอันเป็นมงคล และมีความสุขมาก ๆ ตลอดปีใหม่ พุทธศักราช 2565 นี้ ทุกท่านด้วยครับ

สาร อวยพรปีใหม่ 2565

รองศาสตราจารย์อิสสระีย์ ทรราชอุฎฺฐโรจน์
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

เนื่องในศุภวาระดิถีขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2565 ผมขอน้อมจิตอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ตลอดจนพระบรมเดชาานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ และพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้โปรดอภิบาลพระราชทานพรให้ท่านและครอบครัวประสบแต่สิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลด้วยจตุรพิธพรชัย และสัมฤทธิ์ผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ

สาร

อวยพรปีใหม่ 2565

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

สวัสดีปีใหม่ 2565 กระผม นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ในช่วงปีพ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา ผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสริมสร้างความเป็นธรรมแก้ไขความเดือดร้อนให้กับพี่น้องประชาชนอย่างต่อเนื่อง แล้วก็มีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในหลายเรื่อง

ในปีใหม่ปี พ.ศ. 2565 นี้ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินก็จะดำเนินการอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้นต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้เป็นองค์กรเชิงรุกเดินหน้าเข้าแก้ไขปัญหาให้กับพี่น้องประชาชน เสริมสร้างสนับสนุนงานภาครัฐ ให้มีการบริหารจัดการที่ดี

ในโอกาสนี้ในวาระขึ้นปีใหม่ พ.ศ. 2565 นี้ ขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกท่านเคารพนับถือ ได้อำนวยพรให้ทุกท่าน มีความสุข มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งในการดำเนินชีวิต และการทำงาน เพื่อประโยชน์สุข ของตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศโดยรวม ขอขอบคุณครับ

สาร อวยพรปีใหม่ 2565

พันตำรวจโท กิรบ กฤตธีรานนท์
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในวาระขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2565 นี้ ในนามของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอขอบคุณ พี่น้องประชาชน หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุน การปฏิบัติงาน ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมาเป็นอย่างดี

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะยังคงมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ด้วยความเป็นอิสระ เป็นกลาง และเป็นธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและประโยชน์ของสาธารณชน นอกจากนี้ ประเทศชาติของเราจะมีความเจริญรุ่งเรืองร่มเย็นเป็นสุขและเป็นประเทศที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน และมั่นคงได้นั้น พี่น้องประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องครองตนให้เป็นตามหลักธรรมาภิบาล อันจะก่อให้เกิดความรู้จัก สามัคคี ร่วมกันเป็นพลังสร้างสรรค์ และพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เนื่องในศุภวาระอันเป็นมงคลนี้ ผมขอส่งความสุขและความปรารถนาดีมายังพี่น้องประชาชน โดยขออาราธนา คุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ทุกท่านเคารพนับถือ ได้โปรดดลบันดาลประทานพรให้ท่านและครอบครัว ประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีพลานามัยแข็งแรง มีพลังใจเข้มแข็ง ปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง และสัมฤทธิ์ผล ในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ

Complaints Story

เงินบำเหน็จ

จ่ายเป็นก้อน
ครั้งเดียว

กรณี

ผู้ประกันตนขอเงินชราภาพประกันสังคม

คืนก่อนอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์

กองทุนประกันสังคม ถือเป็นหลักประกันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีงานทำ ทั้งที่เป็นลูกจ้าง หรือ พนักงานบริษัทที่มีรายได้ประจำ โดยทุก ๆ เดือนนายจ้างและพนักงานได้จ่ายเงินสทบเข้ากองทุนประกันสังคม ตามอัตราที่กฎหมายกำหนด เพื่อรับสิทธิประโยชน์ตามที่สำนักงานประกันสังคมระบุไว้ ทั้งเข้ารับการรักษาอาการ เจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุจากโรงพยาบาลที่เราได้เลือกไว้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังสามารถเบิกค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อาทิ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเลี้ยงดูบุตร เงินชดเชยกรณีว่างงาน เงินบำเหน็จหรือเงินบำนาญกรณีชราภาพ

เงินชราภาพประกันสังคม เป็นหลักประกันชีวิตส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกันตนอุ่นใจว่า เมื่อถึงวันต้องออกจากงาน ยังมีเงินออมก้อนหนึ่งไว้ให้ใช้จ่ายยามเกษียณได้อย่างสุขสบาย โดยเงินชราภาพประกันสังคมเป็นกองทุนที่ผู้ประกันตนเลือกจ่ายสมทบให้ทางประกันสังคมตามที่กำหนด เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ประกันตนที่มีอายุ 55 ปีบริบูรณ์ จะได้รับเงินบำเหน็จหรือเงินบำนาญยามชราภาพ แต่การเบิกประกันสังคมชราภาพก็ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่จ่ายสมทบ อายุ และสถานะความเป็นผู้ประกันตนด้วย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ พ.ศ. 2550 โดยเห็นว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพต่อเมื่อมีอายุ 55 ปีบริบูรณ์ เท่านั้น ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องเรียนและผู้ประกันตน เนื่องจากเงินดังกล่าวเป็นเงินที่นายจ้างและผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นลูกจ้างสมทบ

เข้ากองทุนประกันสังคม จึงควรให้สิทธิผู้ประกันตนที่จะเรียกคืน ได้ทันที หากผู้ประกันตนมีความประสงค์จะเรียกคืน

กรณีนี้จึงเป็นการขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุ จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา 22 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

สำนักงานประกันสังคมได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงว่า กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในเรื่องสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพไว้ในหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ประกอบกับกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้ผู้ประกันตนที่มี

อายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และความเป็นผู้ประกันตน สิ้นสุดลง ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินชราภาพ ดังนั้น หากผู้ประกันตนที่ออกจากงานแล้ว แต่อายุยังไม่ครบ 55 ปีบริบูรณ์ จึงไม่สามารถนำเงินชราภาพออกมาใช้ก่อนได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการประกันสังคม และเนื่องจาก กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมเป็นกฎหมายเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ไม่สามารถตกลงกัน นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ หากตกลงกัน จะทำให้มีผลเป็นโมฆะใช้บังคับไม่ได้ อีกทั้งในการจ่าย ประโยชน์ทดแทนมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกัน ในการดำรงชีพไว้ใช้สอยในยามเกษียณ ระยะเวลาในการ บังคับจากหลักประกัน (ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ) ต้องรอให้ผู้ประกันตนอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และ สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนจึงจะสามารถบังคับจาก หลักประกันได้ ดังนั้น หากจะจ่ายประโยชน์ทดแทน ในกรณีชราภาพแก่ผู้ประกันตนที่มีอายุไม่ครบ 55 ปีบริบูรณ์ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพของกองทุน รวมทั้ง ขัดกับหลักการและวัตถุประสงค์ของการประกันสังคมได้

อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีสิทธิได้รับประโยชน์ ทดแทนในกรณีชราภาพเมื่ออายุ 55 ปีบริบูรณ์ ยังมี ข้อบกพร่องอยู่บ้าง เนื่องจากผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ ทดแทนกรณีชราภาพ ไม่สามารถนำเงินบำนาญชราภาพ หรือเงินบำเหน็จชราภาพออกมาใช้จ่ายเพื่อบรรเทา ความเดือดร้อนในระหว่างอายุยังไม่ครบ 55 ปีบริบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีผู้ได้รับ ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 เป็นจำนวนมาก

สำนักงานประกันสังคมได้ตระหนักถึงความเดือดร้อน ของประชาชน จึงได้มีหนังสือชี้แจงต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน พิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ คณะทำงานได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยได้ กำหนดให้นำเงินสะสมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนไปเป็น หลักค่าประกันการชำระหนี้ของผู้ประกันตนกับธนาคาร ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มเติมหลักการของพระราชบัญญัติ

ประกันสังคมฯ ในมาตรา 54 วรรคสอง โดยคงหลักการ เดิมไว้ เพียงแต่กำหนดบทยกเว้นเฉพาะกรณี การนำ ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพไปเป็นหลักประกันในการ กู้เงิน เนื่องจากเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้ประกันตน มีโอกาส เข้าถึงสินเชื่อธนาคารได้ โดยสำนักงานประกันสังคม เป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของผู้ประกันตน ซึ่งหาก ผู้ประกันตนกู้เงินจากธนาคารได้ จะทำให้สภาพคล่อง ทางการเงินของผู้ประกันตนดีขึ้น และเป็นการบรรเทา ความเดือดร้อนของผู้ประกันตนอันส่งผลให้ผู้ประกันตน สามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างปกติสุข

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียน และให้ผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ มีสิทธิ ได้รับความช่วยเหลือและได้รับการบรรเทาความเดือดร้อน โดยเร็ว จึงเห็นควรอาศัยอำนาจตามมาตรา 33 แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน พ.ศ. 2560 เสนอแนะให้สำนักงานประกันสังคม ดำเนินการศึกษาในรายละเอียดและเร่งดำเนินการสรุปผล การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในส่วนที่เกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ พร้อมทั้งเสนอเรื่องเพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่ได้รับ คำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

สิทธิประโยชน์ กรณีชราภาพ

ที่ผู้ประกันตนจะได้รับ

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

การประกันสังคม คือ การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิต ในกลุ่มของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเพื่อรับผิดชอบในการเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ในโลกส่วนใหญ่ นำระบบประกันสังคมไปใช้ในการให้หลักประกันชีวิตแก่ประชาชนของตน ตั้งแต่เกิดจนตาย

หลักประกันสังคมมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นระบบการเฉลี่ยทุกข์ - เฉลี่ยสุข ซึ่งกันและกันระหว่าง มวลสมาชิก ซึ่งโดยทั่วไปรัฐบาลของทุกประเทศจะให้ความสำคัญแก่บุคคลที่ทำงานมีรายได้ และอยู่ในระบบแรงงานก่อน และขยาย ความคุ้มครองไปสู่ผู้ทำงานที่มีรายได้นอกระบบการจ้างงานปกติ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า แรงงานนอกระบบ

2. เงินสมทบที่เก็บไปนั้นจะสะสมเป็นกองทุน ซึ่งจะให้สิทธิประโยชน์เฉพาะกับบุคคลที่ส่งเงินสมทบ ซึ่งประเทศไทยเรียกว่า ผู้ประกันตน เท่านั้น

3. การเก็บเงินสมทบ ซึ่งถือว่าเป็นภาษีพิเศษ ซึ่งจะเก็บจากบุคคลที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

ผู้ประกันตนที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมจะต้องเป็นผู้ประกันตนตามความหมายของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ซึ่งจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน นั่นก็คือผู้ซึ่งจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนที่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันก่อให้เกิดสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง

108 - 1009 Around the World

ประโยชน์ทดแทน

ประโยชน์ทดแทน หมายถึง ความช่วยเหลือที่ให้แก่ผู้ประกันตน หรือผู้มีสิทธิ เมื่อผู้ประกันตนประสบเคราะห์ภัยหรือเดือดร้อน และปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดแล้ว

รูปแบบของประโยชน์ทดแทน มี 4 รูปแบบ คือ

- (1) บริการทางการแพทย์
- (2) เงินทดแทนการขาดรายได้
- (3) ค่าทำศพ
- (4) เงินสงเคราะห์

ทั้งนี้ คอลัมน์ 108 - 1009 Around The World ขอเสนอสารความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ ที่ผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ตอบแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

สิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ ที่ผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ตอบแทน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

เงินบำนาญชราภาพ

เงินบำนาญ

- จ่ายเป็นก้อนครั้งเดียว
- ส่งเงินสมทบไม่ถึง 180 เดือน
- ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง
- อายุครบ 55 ปี / พิการ / ถึงแก่ความตาย

จ่าย 1-11 เดือน
ได้รับเงินสมทบผู้ประกันตนฝ่ายเดียว

จ่าย 12 -179 เดือน
ได้รับเงินสมทบผู้ประกันตน
+เงินสมทบนายจ้าง

เงินบำนาญชราภาพ

เงินบำนาญ

- จ่ายรายเดือนตลอดชีวิต
- เงินสมทบตั้งแต่ 180 เดือนขึ้นไป
- มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์
- สิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตน / ออกจากงาน
- ฐานเงินเดือนสูงสุด 15,000 บาท

จ่าย 180 เดือน
ฐานเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย x 20%

จ่าย 180 เดือนขึ้นไป
บวกเพิ่มให้อีกปีละ 1.5%

1. กรณีผู้ประกันตนที่ได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพถึงแก่ความตาย หรือผู้รับเงินบำนาญถึงแก่ความตาย ภายใน 60 เดือนนับแต่เดือนที่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ ให้ทายาทของผู้นั้นได้รับเงินบำนาญชราภาพ ได้แก่

(1) บุตร ยกเว้นบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นให้ได้รับสองส่วน ถ้าผู้ประกันตนที่ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไปให้ได้รับสามส่วน

(2) สามีหรือภริยาให้ได้รับหนึ่งส่วน

(3) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับหนึ่งส่วน

(4) บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุไว้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ ให้ได้รับหนึ่งส่วน

2. ในกรณีที่ไม่มีทายาทตาม (1) (2) (3) หรือ (4) หรือทายาทนั้นได้ตายไปเสียก่อน ให้แบ่งเงินในระหว่างทายาท ผู้มีสิทธิในอนุมาตราที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับ

3. ในกรณีที่ไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพตามข้อ 2 ให้ทายาทของผู้ประกันตนหรือผู้รับเงินบำนาญชราภาพแล้วแต่กรณีดังต่อไปนี้ มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพตามลำดับหากบุคคลลำดับใดมีจำนวนมากกว่าหนึ่งคน ให้บุคคลลำดับนั้นได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน

- (1) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- (2) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา
- (3) ปู่ ย่า ตา ยาย
- (4) ลุง ป้า น้า อา

อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพไม่สามารถนำเงินบำนาญชราภาพหรือเงินบำนาญชราภาพออกมาใช้จ่าย เพื่อบรรเทาความเดือนร้อนในระหว่างอายุยังไม่ครบ 55 ปีบริบูรณ์ ทำให้มีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ พ.ศ. 2550 โดยเห็นว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพต่อเมื่ออายุ 55 ปีบริบูรณ์ เท่านั้น ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ประกันตน ซึ่งต่อมาผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะให้สำนักงานประกันสังคมได้พิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยสำนักงานประกันสังคมได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน และได้ประกาศกำหนดให้ผู้ประกันตนสามารถนำเงินสะสมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนไปเป็นหลักค้ำประกันการชำระหนี้กับธนาคาร ซึ่งหากผู้ประกันตนสามารถกู้เงินจากธนาคารได้ และเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกันตน โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตของสถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้นในขณะนี้

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

“ มุ่งมั่น พัฒนาคคุณภาพ
และมาตรฐานการปฏิบัติงาน
เข้าถึงประชาชน
มีนวัตกรรม
และความคิดสร้างสรรค์
รู้เท่าทันสถานการณ์โลก
แก้ไขปัญหาเดือดร้อนของประชาชน
สนับสนุนการบริหารจัดการที่ดี
ของหน่วยงานภาครัฐ”

Ombudsman Interview ฉบับนี้
ได้รับเกียรติจากนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการ
แผ่นดิน ได้กรุณาให้เกียรติสัมภาษณ์พิเศษ
เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ นโยบาย หลักการทำงานและ
ขับเคลื่อนองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในอนาคต

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ได้รับการโปรดเกล้าฯ
ให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่
7 พฤศจิกายน 2564 หลังจากที่ นายบูรณ์
ธูปนาคกุลย์ ได้หมดวาระการดำรงตำแหน่งไป
สัมภาษณ์พิเศษที่มอบให้ทีมงานจดหมายข่าว
ผู้ตรวจการแผ่นดินคงทำให้ผู้อ่าน ได้ทราบถึง
การขับเคลื่อนองค์กรของผู้ตรวจการแผ่นดิน
คนใหม่ ได้มากขึ้น

บทบาทใหม่ในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดิน ภายใต้ วาทนโยบายหรือหลักการทางงาน ในการพัฒนาของ ผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ได้อย่างไร

ผมได้มีกรอบแนวคิดและหลักการทำงานในการ
พัฒนางานขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในประเด็น
ที่สำคัญ 8 ประการ

ประการแรก ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และ
อำนาจใน 4 ด้านด้วยกัน อันได้แก่

1) การเสริมสร้างความเป็นธรรม ความยุติธรรม
การลดความเหลื่อมล้ำ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้น
ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการ
ภาครัฐที่ดี (Promotion of Good Administration)

3) การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้ง
ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและ
ความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน รวมทั้งการส่งเสริม
การบังคับใช้กฎหมายและหลักแห่งกฎหมาย

4) การรายงานต่อสาธารณชน รัฐบาล และรัฐสภา
เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
ของประชาชน

ประการที่สอง ผู้ตรวจการแผ่นดินมีบทบาท
ในลักษณะ win-win ในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา
และเป็นคนกลางระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ

ประการที่สาม ผู้ตรวจการแผ่นดินมีกระบวนการ
ทำงานที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การป้องกัน (Prevention)
การดูแลสอดส่องและตรวจตราปัญหาต่าง ๆ (Oversight)
การแก้ไขปัญหาและการเยียวยา (Solving Problems
and Remedy) การติดตามผลการแก้ปัญหาและ
ผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (Follow Up and Follow
Through) มุ่งก่อให้เกิดผลและการเปลี่ยนแปลงใน
เชิงบวก (Impact) และมุ่งให้เกิดผลเชิงระบบอย่างยั่งยืน
(Sustainability) กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการทำงาน
“จากการป้องกัน สู่มุ่งความยั่งยืน”

ประการที่สี่ การทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
นอกจากจะยึดถือหลักเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรม
ความซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส ความเป็นกลาง
(Impartiality) และความเป็นอิสระแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ควรมีหลักการทำงานเชิงรุก มีมาตรฐานและคุณภาพสูง
มุ่งความรวดเร็วและการบริการเข้าถึงได้ง่าย มีการสื่อสาร
ที่เข้าใจง่าย เปิดกว้างรับฟัง สร้างแรงบันดาลใจ รวมทั้ง
การใช้นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วย

ประการที่ห้า การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
ในลักษณะ multi - stakeholders ทั้งประชาชนทั่วไป
ภาคประชาสังคม เยาวชน เด็กและสตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ
NGOs ชุมชน หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา
สถาบันวิจัยและสถาบันทางวิชาการต่าง ๆ ภาคเอกชน
คนไทยและชุมชนไทยในต่างประเทศ ชาวต่างประเทศ
ในไทย และอื่น ๆ ทั้งนี้ ยังคำนึงถึงกลุ่มคนในวัยต่าง ๆ
(Generations) ซึ่งอาจมีความต้องการ แนวคิด และวิถีชีวิต
ของแต่ละกลุ่มวัย

ประการที่หก การส่งเสริมตำแหน่งทางยุทธศาสตร์
(Positioning) ขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยตำแหน่ง
ทางยุทธศาสตร์ภายในประเทศนั้น จะมุ่งส่งเสริมให้เป็น
องค์กรชั้นนำในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและ
ความไม่เป็นธรรมของประชาชน ส่งเสริมการพัฒนา
เชิงระบบอย่างยั่งยืน และเป็นองค์กรชั้นนำในการส่งเสริม
การบริหารและการจัดการที่ดีของหน่วยงานภาครัฐ
ในขณะเดียวกัน ด้านตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ในประชาคม
ระหว่างประเทศนั้น จะมุ่งส่งเสริมให้องค์กรผู้ตรวจการ
แผ่นดินเป็นองค์กรมาตรฐานสากล มีบทบาทที่สำคัญ
ในองค์กรและเวทีระหว่างประเทศ และระดับภูมิภาคต่าง ๆ
รวมทั้งมีบทบาทนำและเป็นศูนย์กลางในกิจการต่าง ๆ
ที่เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประการที่เจ็ด การเป็นองค์กรเชิงรุกและ
การดำเนินการเชิงรุก นอกจากการรับเรื่องร้องเรียน
จากประชาชนแล้ว จะมุ่งการหยิบยกเรื่องต่าง ๆ ขึ้นมา
ดำเนินการเองโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ร้องเรียน (Own Motion)
ให้มากขึ้น รวมทั้งการทำเรื่องในเชิงระบบ (Systemic
Issues) ซึ่งจะมีผลในวงกว้างและเป็นการจัดระเบียบ

จัดระบบการดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดำเนินการภายในประเทศและส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศในการขับเคลื่อน SDGs รวมทั้งการเคลื่อนที่เข้าหาประชาชน การสื่อสารเข้าถึงประชาชนและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้ทั่วถึงมากขึ้น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี และ Social Media ต่าง ๆ การเป็นองค์กรที่คล่องตัว ยืดหยุ่น เข้าถึงง่าย มีการดำเนินการและตอบสนองต่อประชาชนได้อย่างฉับไว มุ่งการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ตรงจุด และรวดเร็ว รวมทั้งการเสริมสร้าง Branding ขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประการที่แปด มุ่งส่งเสริมทักษะของบุคลากร สู้ยุคหลังโควิด (Post-Pandemic) และการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ และการส่งเสริมการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการปฏิบัติ และในทางวิชาการ รวมทั้งการพัฒนาการเป็นองค์กรดิจิทัลและ Mobile Organization (M-Organization) อย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์กรมาตรฐานสากล และ Smart and Dynamic Ombudsman

จากบทบาท ประสบการณ์การทำงานของท่าน ในสายงานด้านการต่างประเทศ และการเป็นเอกอัครราชทูต ท่านคิดว่าบทบาทจากอดีตถึงปัจจุบันของท่าน จะมีส่วนผลักดันภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับสากล ได้อย่างไร

การผลักดันภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับสากลนั้นน่าจะมี 2 มิติหลัก ๆ

มิติที่หนึ่งนั้น ได้แก่ การส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการทำงานขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินให้เข้าสู่มาตรฐานสากล ทั้งด้านกฎหมาย กฎระเบียบ วิธี และขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระบวนการทำงาน รวมทั้งโครงสร้างองค์กรและบุคลากร นอกจากนี้เรายังอาจมีส่วนที่สำคัญในการเข้าไปร่วมกำหนดกติกา กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติระหว่างประเทศได้ด้วย

ส่วนมิติที่สองนั้น เป็นขอบเขตและการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและขยายความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค และพหุภาคี

การมีประสบการณ์ทั้งการบริหารงานภายในประเทศ และการทำงานด้านการต่างประเทศในฐานะนักการทูต รวมทั้งการที่เคยเป็นเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ทำให้มองเห็นช่องทางและแนวทางต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายบทบาทขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินของไทยในองค์การและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI) รวมทั้งการผลักดันให้มีความร่วมมือระหว่าง IOI กับองค์การสหประชาชาติ การส่งเสริมบทบาทของสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (AOA) และจะผลักดันเวทีผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAOF : Southeast Asia Ombudsman Forums) ให้มีการดำเนินการและมีกิจกรรมที่มีนัยยะสำคัญ รวมทั้งการเพิ่มจำนวนประเทศสมาชิก SEAOF ด้วย นอกจากนี้ จะมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในระดับทวิภาคีกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน 8 องค์กร ที่เราได้มี MOU ระหว่างกัน และในปี 2565 จะขยายความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น สวีเดน ออสเตรเลีย ออสเตรีย ฟินแลนด์ ติมอร์ตะวันออก ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณาผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบาทนำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในภูมิภาคเอเชีย ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านฝึกอบรม การศึกษาวิจัยและกิจกรรม capacity-building ในภูมิภาคด้วย

ในสภาพบ้านเมืองที่วิกฤต และมีเรื่องร้องเรียน เข้ามาเป็นจำนวนมาก ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องร้องเรียนอย่างไร

การจัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่มีความเร่งด่วน การปรับกระบวนการทำงาน การดำเนินการเชิงรุก การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการทำงาน ให้มากขึ้น การเชื่อมโยงและประสานระบบข้อมูลการร้องเรียน และข้อมูลการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การขยายเครือข่ายและพันธมิตรกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายภาคเอกชน เครือข่ายภาคประชาสังคม เครือข่ายระดับชุมชน ฯลฯ เพื่อทำงาน ร่วมกัน รวมทั้งการวางพื้นฐานในการพัฒนาให้มีอาสาสมัคร ในระดับชุมชนเพื่อเป็นเครือข่ายในการทำงาน

นอกจากนี้ การมุ่งทำงานเชิงรุกด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์กับสาธารณะและภาคส่วนต่าง ๆ โดยการทำงานร่วมกับสื่อมวลชนต่าง ๆ มากขึ้น และใช้ platform ต่าง ๆ ในการเข้าถึงและสื่อสารกับประชาชนมากขึ้น จะเพิ่มการดำเนินการในเชิงป้องกัน (prevention) และการสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย ต่าง ๆ ให้ตระหนัก รับรู้ เตรียมพร้อม และป้องกันปัญหา ต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นทางให้มากขึ้น

ในทัศนะของท่าน ท่านมีความคิดเห็นต่อการศึกษา วิจัยเชิงระบบเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่เป็นธรรม อย่างไร และท่านมีแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาวิจัย เชิงระบบอย่างไร

ผมมองว่าการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานของ ผู้ตรวจการแผ่นดินนั้นอาจมี 3 ลักษณะด้วยกัน

ประการแรก เป็นการศึกษาวิจัยเชิงระบบในเรื่องที่ ผู้ตรวจการแผ่นดินประสงค์จะเสนอให้มีการแก้ไขปัญหา หรือจัดระเบียบเรื่องนั้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น practical Research คือ การศึกษาวิจัยที่รวบรวม ประมวลจากเอกสาร จากการประชุมกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การศึกษาวิจัยในภาคสนาม

ประการที่สอง เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงลึก ทั้งใน ลักษณะ insight & for sight study เป็นการศึกษาวิจัย เชิงลึกในเรื่องที่อาจก่อให้เกิดทั้งโอกาสและผลกระทบ

ต่อประชาชน เช่น ผลกระทบของภาวะโลกร้อนต่อ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชาชน การพัฒนา กฎระเบียบและกฎหมายให้ทันต่อการเกิดของเทคโนโลยี ใหม่ ๆ (Emerging Technology) เช่น Metaverse ฯลฯ ผลกระทบของสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด - 19 ต่อการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชน ฯลฯ

ประการที่สาม เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา องค์ความรู้ขององค์กรให้สามารถปรับตัว ได้อย่างรวดเร็ว และพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของ การปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

ผมเห็นว่าการสร้างเครือข่ายการศึกษาวิจัยกับ สถาบันการวิจัย สถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและกับสถาบันต่างประเทศ จะทำให้ สามารถทำการศึกษาวิจัยได้มากขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและ ในเชิงคุณภาพ

อยากให้ท่านฝากอะไรถึงผู้อ่านจดหมายข่าว ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมุ่งมั่นทำงานและขับเคลื่อน อย่างต่อเนื่องต่อไป รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการปฏิบัติงาน การเข้าถึงประชาชนและ กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การปรับตัวอยู่ตลอดเวลา รวมทั้ง การมีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ในการทำงาน การรู้เท่าทันสถานการณ์ของโลกและของประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและปัญหาต่าง ๆ ของ ประชาชน รวมทั้งการสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของ หน่วยงานภาครัฐ โดยมุ่งหลักการจากการป้องกันสู่ ความยั่งยืน ทั้งนี้ความร่วมมือจากพี่น้องประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ เป็นหัวใจสำคัญ ของการร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน และความเป็นธรรมต่อไป

กิจกรรมความร่วมมือ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และ มูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) เพื่อเป็นทิศทางและขอบเขตการดำเนินการขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินให้บรรลุประโยชน์ตามเป้าประสงค์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักเครือข่ายและการมีส่วนร่วมได้ตระหนักถึงหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและ

บูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างความ เป็นธรรมในสังคม” โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน และการรับรู้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางกระบวนการ ขั้นตอน ดำเนินการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานภาครัฐ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มูลนิธิฟรีดริช เนามัน (ประเทศไทย) ได้เข้ามา มีบทบาทในการสร้างโอกาสให้กับผู้คนที่พัฒนาทักษะ และศักยภาพในด้านต่าง ๆ เป็นเวลากว่า 45 ปี โดยมูลนิธิ ได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนา ทักษะองค์ความรู้และส่งเสริมการพัฒนา อย่างยั่งยืน

การทำงานของมูลนิธิฯ สะท้อน 4 หลักการสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย เสรีประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม และระบบเศรษฐกิจเสรี บนฐานความเชื่อ ที่ว่า ประชาธิปไตยจะเติบโตและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ก็ต่อเมื่อประชาชนตระหนักถึงสิทธิและความรับผิดชอบ ของตนเอง

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดประชุมหารือ เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับ แนวทางความร่วมมือกับมูลนิธิฟรีดริช เนามัน (ประเทศไทย) เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564 โดยมี รองศาสตราจารย์ อีสริย์ ธรรมชาติโรจน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วย นายพงษ์พิทยา ธนไกรศรีทอง เลขานุการผู้ตรวจการแผ่นดิน นางสาวกิตติยา ไสภณโกโคย ผู้อำนวยการสำนักเครือข่าย และการมีส่วนร่วม และเจ้าหน้าที่ เข้าร่วมประชุมร่วมกับ ดร.พิมพ์รภัช ดุษฎีอิสริยกุล ผู้จัดการโครงการ มูลนิธิฟรีดริช เนามัน (ประเทศไทย) และคณะ เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน การสร้างกระบวนการสร้างเครือข่ายและมีส่วนร่วม ตามภารกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในอนาคต

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าว มีแนวทางการดำเนินกิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ 1 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย การจัดกิจกรรม ความร่วมมือ และประชุมค้นหาประเด็นการร้องเรียน ความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของหน่วยงาน ภาครัฐ

กิจกรรมที่ 2 การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น จากทุกภาคส่วน เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมจากหน่วยงานภาครัฐ และใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น ผ่านสื่อโซเชียล เช่น LINE group / Chatbot / LINE @ Google Form หรือรูปแบบลายลักษณ์อักษร เป็นต้น

กิจกรรมที่ 3 การสรุปผลรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำ ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมของหน่วยงานภาครัฐให้กับ ประชาชน หรือข้อมูลในการนำไปแก้ไขปัญหาในเชิงระบบ (รายงานสรุปผล 1 เล่ม)

จากการประชุมดังกล่าว ได้มีการจัดกิจกรรม เพื่อขยายผลความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดิน กับมูลนิธิฟรีดริช เนามัน (ประเทศไทย) โดยกำหนดจัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่าง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน กับ มูลนิธิฟรีดริช เนามัน (ประเทศไทย) ขึ้น ในวันที่ 31 มกราคม 2565 นี้

การประชุมคณะทำงานสหประชาชาติ

ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ

(IOI UN Working Group : UNWG)

ผู้ตรวจการแผ่นดินของไทยได้มีส่วนร่วมใน คณะทำงานสหประชาชาติของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดิน ระหว่างประเทศ (UN Working Group : UNWG) โดยที่ประชุมคณะกรรมการสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดิน ระหว่างประเทศได้มีมติ จัดตั้งคณะทำงานสหประชาชาติ (IOI UN Working Group : UNWG) ขึ้น เพื่อดำเนินการ พัฒนาแนวทางการขยายความร่วมมือระหว่างสถาบัน ผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศและสหประชาชาติ ต่อไป โดยที่ผ่านมา พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ อดีตประธาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้เป็นสมาชิกคณะทำงานและได้แสดง ความคิดเห็นร่วมผลักดันการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการเวนิส (The Venice Principles) ซึ่งได้รับรองกฎหมายของสภายุโรป ที่ได้พัฒนาและนำ หลักการสำคัญ 25 ประการ เพื่อช่วยปกป้องส่งเสริม สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดิน (Principles on the Protection and Promotion of the Ombudsman Institution)

2. ข้อมติขององค์การสหประชาชาติว่าด้วย บทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินด้านการส่งเสริมและพิทักษ์ สิทธิมนุษยชน (UN Resolution on Ombudsman's Role in the Promotion and Protection of Human Rights)

ต่อมา นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้ประชุมหารือร่วมกับรองศาสตราจารย์ อิศสรีย์ ทรราชจรรยาโรจน์ และนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดินทั้ง 2 ท่าน โดยที่ประชุมผู้ตรวจการ แผ่นดิน ได้มีมติให้นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน เข้าร่วมประชุมและเป็นสมาชิกคณะทำงานสหประชาชาติ ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ เพื่อแสดง บทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในเวทีโลก

เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2564 นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยหม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ที่ปรึกษาผู้ตรวจการแผ่นดิน นางสาวรอยพิมพ์ ธีระวงษ์ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้อำนวยการสำนักกวีเทศสัมพันธ์ และคณะเจ้าหน้าที่สำนักกวีเทศสัมพันธ์ ได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการสหประชาชาติของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI UN Working Group) ตามบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินในฐานะสมาชิกคณะกรรมการสหประชาชาติของ IOI และผู้แทนภูมิภาคเอเชียของคณะกรรมการฯ โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลียเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการสหประชาชาติของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ หรือ IOI UN Working Group ได้ผลักดันให้เกิดมติสมัชชาสามัญประชาชาติ เพื่อให้องค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการยอมรับในระดับสหประชาชาติอย่างเต็มที่ โดยคณะกรรมการชุดปัจจุบันจะสานต่อภารกิจดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ คณะทำงานฯ ประกอบด้วย

1. Mr. Chris Field ประธานคณะกรรมการฯ
ประธาน IOI และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย
2. Ms. Diane Welborn รองประธานคณะกรรมการฯ
รองประธาน IOI ลำดับที่ 2 และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเมืองเคย์ตันและมอนทิงโกเมอรี สหรัฐอเมริกา
3. Mr. Peter Boshier รองประธานคณะกรรมการฯ
ประธานภูมิภาคออสเตรเลียและแปซิฟิก
และประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งนิวซีแลนด์
4. Mr. Werner Amon เลขาธิการ IOI และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย
5. Ms. Caroline Sokoni ประธานภูมิภาคแอฟริกา และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐแซมเบีย
6. Ms. Busisiwe Mkhwebane สมาชิกคณะกรรมการบริหาร และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งแอฟริกาใต้
7. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย
8. Ms. Victoria Pearman ประธานภูมิภาคแคริบเบียนและละตินอเมริกา
และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเบอร์มิวดา
9. Ms. Catherine De Bruecker อดีตสมาชิกคณะกรรมการบริหาร
และอดีตผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรเบลเยียม
10. Ms. Nadine Mailloux สมาชิกคณะกรรมการบริหาร
และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งนครมอนทรีออล แคนาดา

การจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่าง IOI กับ UNITAR

สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI) ประสานงานกับสถาบันฝึกอบรมและวิจัยแห่งสหประชาชาติ (UNITAR) โดยเลขาธิการสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ และคณะ ได้เดินทางเยือนหน่วยงานดังกล่าว ณ นครนิวยอร์ก เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 ซึ่งสถาบันฝึกอบรมและวิจัยแห่งสหประชาชาติ ได้แสดงความสนใจในการประสานความร่วมมือกับสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ และเสนอให้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding – MOU) โดยเลขาธิการสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศนำเสนอร่างบันทึกความเข้าใจเพื่อให้ที่ประชุมได้พิจารณา และขอเสนอให้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจในการประชุมคณะกรรมการบริหาร ณ นครนิวยอร์ก ในเดือนพฤษภาคม 2565

การผลักดันให้สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI) เข้ารับสถานภาพผู้สังเกตการณ์ (Observer Status) ขององค์การสหประชาชาติ ในเดือนมิถุนายน 2565

สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศจะได้รับสถานภาพเป็นองค์การระหว่างประเทศ (International Organisation) ในวันที่ 1 มกราคม 2565 ซึ่งแต่เดิมสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ มีสถานภาพเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ (International Non-Governmental Organisation – International NGO) ทั้งนี้ สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ จะดำเนินการเพื่อขอรับสถานภาพที่ปรึกษา (Consultative Status) ในฐานะ NGO กับคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (Economic and Social Council – ECOSOC) ในเบื้องต้นก่อน และต่อไปจะดำเนินการในฐานะองค์การระหว่างประเทศเพื่อขอรับสถานภาพผู้สังเกตการณ์ (Observer Status) ของที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (UN General Assembly – UNGA) ต่อไป ส่งผลให้ในเดือนพฤษภาคม 2565 สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศจะต้องได้รับการเสนอชื่อโดยรัฐสมาชิก 1 ประเทศ เพื่อให้ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติพิจารณา ให้การรับรองให้สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ได้รับสถานภาพผู้สังเกตการณ์

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้แสดงความคิดเห็นในการให้สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศได้รับสถานภาพผู้สังเกตการณ์ในสมัชชาสหประชาชาติ และขอให้สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้แทนถาวรประจำสหประชาชาติของประเทศต่าง ๆ ณ นครนิวยอร์ก และมีความยินดีอย่างยิ่งที่จะช่วยประสานกับเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา อีกทางหนึ่งด้วย รวมทั้งเสนอข้อคิดเห็นในการผลักดันในครั้งนี้ จะเป็นการดียิ่ง หากสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศสามารถดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ประสานสถาบันการศึกษาเพื่อการต่อต้านการทุจริตระหว่างประเทศ (International Anti-Corruption Academy – IACA) ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งอยู่ ณ กรุงเวียนนา และได้รับสถานภาพเป็นองค์การระหว่างประเทศแล้ว อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานว่าด้วยป้องกันยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC) เพื่อให้ได้รับสถานภาพผู้สังเกตการณ์ในสมัชชาสหประชาชาติ โดยสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ สามารถถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของ IACA มาเป็นต้นแบบสำหรับการดำเนินการได้

- การจัดทำวาระเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal – SDGs) ร่วมกับ ECOSOC ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกลไกที่มีความเป็นไปได้ที่จะช่วยส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศกับสหประชาชาติ และขอข้อมูลจากหน่วยงานสมาชิกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติทั้งในระดับชาติและระดับองค์กร โดยการเลือกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 16 ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน และเป้าหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประชุมครั้งต่อไปของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ : IOI UN Working Group

กำหนดการประชุมครั้งต่อไปของคณะทำงานฯ จะจัดขึ้นในเดือนมีนาคม 2565 และการประชุมคณะกรรมการบริหาร ณ นครนิวยอร์ก ซึ่งจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 9 - 13 พฤษภาคม 2565 ในครั้งนี้ การสนับสนุนและคำแนะนำที่คณะทำงานฯ ได้รับจากผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยมีความสำคัญต่อคณะทำงานฯ เป็นอย่างยิ่ง นับเป็นการแสดงบทบาทที่สำคัญในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยให้เป็นที่ประจักษ์ในสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศอีกด้วย

โครงการเสริมสร้างความรู้ ผู้ตรวจการแผ่นดินสู่การพัฒนาชุมชน

กิจกรรมบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ตลอดจนมีหน้าที่และอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยหลักธรรมาภิบาล รวมถึงหน้าที่ในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน

ด้วยบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินที่เปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกอบกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีที่ตั้งเพียงแห่งเดียวที่กรุงเทพมหานคร จึงทำให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้เข้าถึงประชาชนในระดับท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประชาชนในกลุ่มเครือข่ายสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั่วประเทศ จำนวน 8,876,706 คน และมีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น 7,857 แห่ง (ข้อมูลจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2564) ซึ่งจำนวนของสมาชิกในกลุ่มสหกรณ์ดังกล่าวถือว่า เป็นองค์กรภาคประชาชนที่มีขนาดใหญ่และมีสมาชิกอยู่เป็นจำนวนมาก อันที่จะสามารถร่วมสร้างเครือข่ายด้านการประชาสัมพันธ์กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ ในการที่จะช่วยเฝ้าระวังและบอกเสียงในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณชนให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถช่วยให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ที่ต้องการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไปได้

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีแนวคิดจัดทำโครงการเสริมสร้างความรู้ผู้ตรวจการแผ่นดินสู่การพัฒนาชุมชน กิจกรรมบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงการรักษาสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนพึงมีพึงได้ผ่านช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความเป็นธรรม โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีรูปแบบการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งการเผยแพร่โครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปให้เข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

2. การออกหน่วยรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ให้บริการให้คำปรึกษาข้อกฎหมายและรับเรื่องร้องเรียน รวมทั้งเผยแพร่บทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนช่องทางการเข้าถึงสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ณ ที่ทำการสหกรณ์ในจังหวัดต่าง ๆ ในวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ การประชุมกลุ่ม การประชุมสมาชิกใหม่ และกิจกรรมวันสหกรณ์แห่งชาติ 26 กุมภาพันธ์ 2565 หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจและมีสมาชิกรวมตัวกันเป็นจำนวนมาก รวมถึงออกหน่วยในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ตามแหล่งชุมชน เช่น ตลาดสด ตลาดเปิดท้ายขายของ สวนสาธารณะ

3. การเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูล สารสนเทศ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากผู้ตรวจการแผ่นดิน เช่น จดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดิน วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน แผ่นพับสารคดีเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ เอกสารอื่น ๆ รวมทั้งเผยแพร่สื่อออนไลน์ และ Social Media ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เช่น เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ก และยูทูป ไปยังเครือข่ายสหกรณ์ในจังหวัดต่าง ๆ

4. ติดตั้งป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์ ณ ที่ทำการสหกรณ์ในจังหวัดต่าง ๆ

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีการดำเนินโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จ ดังนี้

- ครั้งที่ 1 ได้จัดกิจกรรมขึ้น เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564 ณ จังหวัดอุทัยธานี โดยมี นายอดิสร รมสนธิ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นประธาน ในพิธีเปิดกิจกรรม “บูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์” และนายชวลิต รูปตาทอง ที่ปรึกษาประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน บรรยายให้ความรู้เรื่อง “โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565” ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงการรักษาสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนพึงมีพึงได้ผ่านช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้กับประธานสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ กว่า 100 คน ได้รับทราบ

- ครั้งที่ 2 ได้จัดกิจกรรมขึ้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2564 ณ จังหวัดสระบุรี โดยมี นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดกิจกรรม “บูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายสหกรณ์” พร้อมบรรยายให้ความรู้เรื่อง “โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565” ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประธานสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ กว่า 200 คน ได้รับทราบโดยมุ่งหวังให้กลุ่มเป้าหมายได้เป็นกระบอกเสียงในการช่วยเผยแพร่โครงการให้กับเยาวชนในท้องถิ่นของตนเองได้รับทราบ

และเพื่อขยายโอกาสแก่นักเรียนที่อาจจะไม่ได้เรียนต่อ หลังจบ ม.3 แล้วจำเป็นต้องเข้าสู่สายอาชีพให้มาสมัคร เข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กกลุ่มนี้ได้ก้าวสู่ตลาดแรงงานอย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวเป็นการอบรมฟรี มีที่พักให้ตลอดหลักสูตร มีเงินสนับสนุนครอบครัวระหว่างอบรม มีโอกาสได้รับทุน หลังจบหลักสูตรเพื่อประกอบอาชีพอิสระ อีกทั้งได้ใบรับรอง ผ่านการฝึกอบรม ส่งผลให้ได้ค่าจ้างแรงงานสูง ตลอดจน การันตีมีงานทำ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ในฐานะแรงงาน มีฝีมือ

นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้นำรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) ออกหน่วยบริการรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย ตลอดจนจัดกิจกรรม สันทนาการบอกเล่าความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน อันเป็นประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนเพื่อให้ประชาชน เข้าถึงความ เป็นธรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ใน ส่วนภูมิภาคหรือพื้นที่ห่างไกล ไม่สะดวกในการติดต่อ รับคำปรึกษาและยื่นเรื่องร้องเรียนกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้โดยตรง อีกทั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเล็งเห็นโอกาสที่จะสร้างและขยายเครือข่าย ความเป็นธรรมไปสู่หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน รวมถึงสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ ในการช่วยเหลือและเป็นกระบอกเสียงแทนพี่น้อง ประชาชน พร้อมให้คำแนะนำเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การหารือข้อราชการระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดิน และอุปทูตรักษาราชการ สถานเอกอัครราชทูต นิวซีแลนด์ประจำประเทศไทย

เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2564 นางสาวแมรี เทอร์สตัน (Ms. Mary Thurston) อุปทูตรักษาราชการ สถานเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ประจำประเทศไทย (Charge d' Affaires ad interim) ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนประจำสถานเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ประจำประเทศไทย ได้เข้าหารือข้อราชการกับ นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมี ม.ล. ปุณศรีกรก สมิติ ที่ปรึกษาผู้ตรวจการแผ่นดิน นางสาวรอยพิมพ์ ธีระวงษ์ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน นางนลินพรธม ไวสีบัว ผู้อำนวยการสำนักวิเทศสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับและเข้าร่วมการหารือดังกล่าวด้วย ณ ห้องรับรอง 1 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 9

ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้หารือในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการขับเคลื่อนกิจกรรมความร่วมมือตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย และประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งประเทศนิวซีแลนด์ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนการพัฒนาพนักงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศตามแผนงานที่คณะทำงานร่วมเชิงเทคนิคเสนอและผู้ตรวจการแผ่นดินของทั้งสองประเทศพิจารณาเห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้ สถานเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ประจำประเทศไทยยินดีให้การสนับสนุนและประสานงานเพื่อการดำเนินกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือดังกล่าว ซึ่งความร่วมมือของผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งสองประเทศถือเป็นอีกส่วนหนึ่งของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยและนิวซีแลนด์ที่ดำเนินมาอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลา 65 ปี ให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

ผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แก้ปัญหาดินเค็มผลกระทบจากการประกอบกิจการ บ่อทรายเร่งบรรเทาความเดือดร้อนเกษตรกร

เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2564 ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะ พร้อมด้วยนายสมศักดิ์ เจริญไพฑูริย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงพื้นที่พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและรับฟังปัญหาจากเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบกรณีปัญหาดินเค็มบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับการประกอบกิจการบ่ออุตสาหกรรม และควรเร่งยกระดับมาตรการกำกับดูแลเยียวยา พร้อมหาแนวทางฟื้นฟูแก้ไขปัญหาดินเค็มอย่างยั่งยืนเร่งพลิกพื้นที่ดินทำกินให้กลับมาสมบูรณ์และกลับมาทำการเกษตรดั้งเดิมโดยเร็ว

การลงพื้นที่ครั้งนี้สืบเนื่องมาจากกรณีได้รับเรื่องร้องเรียนว่ากิจการบ่ออุตสาหกรรมในอำเภอบางบาลปล่อยน้ำเสียรั่วไหลลงสู่คลองชลประทาน ซึ่งที่ผ่านมาตรวจสอบพบแนวคันดินโดยรอบพื้นที่ของบ่ออุตสาหกรรมบางส่วนไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตทำให้น้ำในบ่ออุตสาหกรรมรั่วไหลออกนอกบริเวณที่ได้รับอนุญาตและยังพบปัญหาที่เกิดจากการประกอบกิจการบ่ออุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น การขุดตักหน้าดินนอกเหนือเวลาที่ได้รับอนุญาตจนส่งทรายเป็นเหตุให้ถนนเสียหายและเกิดฝุ่นละออง และมีกรปิดกั้นทางลำรางสาธารณะประโยชน์ทำให้เกษตรกรและชุมชนใกล้เคียงได้รับผลกระทบโดยเฉพาะปัญหาดินเค็ม ทำการเกษตรไม่ได้ผล เกษตรกรได้รับความเสียหายซึ่งได้เคยกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบการประกอบกิจการของบ่อทรายตามแผนการตรวจสอบโรงงานประจำปี และตามเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานอย่างเคร่งครัด แต่ปัจจุบัน ภายหลังจากการติดตามการแก้ไขปัญหามาและรับทราบผลตรวจสอบตัวอย่างดินจากแปลงดินของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวยังคงพบปัญหาดินเค็มจากบริเวณใกล้เคียงพื้นที่ประกอบกิจการบ่ออุตสาหกรรมที่ยังกระทบต่อการปลูกพืชอย่างรุนแรงทำให้เกษตรกรยังคงได้รับความเดือดร้อน จึงได้หยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นเป็นเรื่องร้องเรียนใหม่ พร้อมเร่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเร่งบูรณาการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ลงนามถวายพระพร เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่พุทธศักราช 2565

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2565 ที่ห้องแดง อาคารหน่วยราชการ ในพระองค์ 904 ด้านตะวันออก ศาลาว่าการพระราชวังในพระบรมมหาราชวัง นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยรองศาสตราจารย์อิสสรีย์ หรรษาจรูญโรจน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ลงนามถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2565

นอกจากนี้ ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง พันตำรวจโท กิรป กฤตธีรานนท์ เลขานุการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยนายวาทัญญู ทิพยมณฑา รองเลขานุการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน นายกมลธรรม วาสบุญมา รองเลขานุการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน นายอดิศร รมสนธิ์ รองเลขานุการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และนางสาวรอยพิมพ์ ธีระวงษ์ รองเลขานุการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2565

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เกียรติสัมภาษณ์พิเศษ ผ่านรายการ “สถานีประชาชน”

เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565 ณ สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เกียรติสัมภาษณ์พิเศษในประเด็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน เริ่มเฟส 3 โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพ” ผ่านรายการ “สถานีประชาชน” ทางสถานีโทรทัศน์ ThaiPBS

จดหมายข่าว ผู้ตรวจการแผ่นดิน

สิ่งตีพิมพ์

หากท่านใดมีข้อติชม ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น
หรือต้องการแจ้งเปลี่ยนแปลงที่อยู่ กรุณาส่งรายละเอียดมาได้ที่

สำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5
เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
หรือ ตู้ ปณ. 333 ปณฝ. ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ 10215
โทรศัพท์หมายเลข 0 2141 9163, 0 2141 9262 โทรสาร 0 2143 8364
DOWNLOAD : www.ombudsman.go.th เลือก ออมبودสแมน นิวส์

STARTUP
บันไดสู่มืออาชีพ

โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพ
แก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษามัธยมศึกษา ปังบประมาณ พ.ศ.2565

จบ ม.3 ไม่ได้เรียนต่อ

ไม่ได้ต่อแบบไม่มีอะไรกัน

ร่วมสานฝัน ปันอนาคตเด็กไทย
เงินงาน ความสุข

รู้แล้วบอกต่อ

2 ฟรี

🍴 ค่าใช้จ่าย
🍴 ที่พัก และอาหาร

4 ได้

- 💰 เงินสนับสนุนครอบครัว ระหว่างการฝึกอบรม
- JOB ค่าแรงสูง การันตีมีงานทำ
- \$ โอกาสรับทุนหลังจบหลักสูตร (ประกอบอาชีพอิสระ)
- 📄 ใบรับรองผ่านการฝึกอบรม

ถือเป็นหน้าที่และอำนาจ
ของผู้ตรวจการแผ่นดิน
ตามรัฐธรรมนูญหมวด 5
หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 มาตรา 51

สมัครได้แล้ววันนี้ หมดเขต 31 มีนาคม 2565 (กำหนดฝึกอาชีพ 4-6 เดือน)
ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมที่ ศูนย์แนะแนวประจำโรงเรียน และสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานทุกจังหวัด

โดยความร่วมมือ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

www.ombudsman.go.th

